

Proletariusze
wszystkich krajów
łączcie się!

ŁODZIANIN

Niech żyje rząd
robotniczy
i włościański!

TYGODNIOWY ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ.

Nr. 7 (539).

REDAKCJA OTWARTA od 6—8 wiecz.
Administracja otwarta w dni powszednie
nie od 6 pp. do 8 wiecz.
W niedzielę i święta adm. nieczynne

Łódź, Sobota, dnia 13 lutego 1926 r.

Redaktor przyjmuje w poniedziałki i środy od 6—7 w.
Rękopisów redakcja nie zwraca.

WARUNKI PRENUMERATY:
W Łodzi bez odn. miesięcznie 1.— złoty.
Z odnośnieniem do domu 1.20 „
Na prowincji z przes. poczt. 1.50 „
Zagranicą — miesięcznie 2.25 „

Rok XXI.

Redakcja i Administracja: Łódź, Piotrkowska 83. Telef. 99. Skrzynka poczt. 300. Konto czek. PKO Nr. 60,398.

Cena 30 groszy.

Ustąpienie z Rządu tow. Moraczewskiego.

W ubiegłą sobotę tow. Jędrzej Moraczewski złożył na ręce prezesa Rady Ministrów prośbę o dymisję z Ministerjum Robót Publicznych. Powodem dymisji tow. Moraczewskiego jest zły wciąż

jeszcze stan jego zdrowia, wymagający mniej intensywnej pracy.

Dymisja została przez Prezydenta Rzeczypospolitej przyjęta.

Ankieta o kosztach produkcji.

Z. P. P. S. opracował projekt ustawy, który złożony został w Sejmie. Projekt opracowano w porozumieniu z Min. Pracy tow. Ziemięckim, Ministerjum Pracy posiada też szereg materiałów przygotowawczych, co umożliwi wprowadzenie w życie inicjatywy socjalistycznej w sposób szybki i energiczny.

Ze swej strony zwracamy uwagę na dwie cechy charakterystyczne w projekcie Z. P. P. S.: ankieta — po pierwsze powinna być publiczna, a więc żadne jej wyniki nie mogą pozostać w ukryciu, wszystkie będą niezwłocznie ogłoszone, powinna być — następnie — przymusowa w stosunku do kierowników przedsiębiorstw przemysłowych, organizacji przemysłowych i t. p., to znaczy, że nie wolno nikomu uchylać się od zeznań ani zeznawać fałszywie pod groźbą kar, przewidzianych w kodeksie karnym.

Jest to początek kontroli państwowej nad produkcją, bez tej kontroli nie może być sanacji życia gospodarczego.

WNIOSEK Z. P. P. S.

w przedmiocie ankiety publicznej o kosztach produkcji przemysłowej.

Uzasadnienie.

Opracowanie realnego programu gospodarczego wymaga zbadania istotnych kosztów produkcji przemysłowej. Skoro zaś polski program gospodarczy musi być w przyszłości uzgodniony z międzynarodowym programem gospodarczym, dokładna znajomość tych kosztów staje się koniecznością, by Rzeczpospolita Polska mogła uczestniczyć w Międzynarodowej Konferencji Ekonomicznej w myśl decyzji Zgromadzenia ogólnego Ligi Narodów z września 1925 roku, w całej akcji sanacyjnej ogólnoeuropejskiej, by wreszcie mogła dokonać własnej odbudowy gospodarczej.

Z drugiej strony tajemnica, jaka pokrywa koszt produkcji przemysłowej w Polsce, utrudnia niesłychanie skuteczną walkę z drożyzną, umożliwia szerzenie legend o nadmiernych rzekomo płacach robotniczych, sprzyja natomiast ukrywaniu rzeczywistości bardzo wysokich kosztów administracji.

Polityka gospodarcza Rządu, w szczególności zaś polityka kredytowa, winna na przyszłość opierać się na podstawach realnych.

Z tych względów podpisani, świadomi, że projekt ich stanowi początek kontroli państwowej i społecznej nad przemysłem powołując się zarazem na przykład innych krajów, wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy załączony projekt ustawy.

Ustawa w przedmiocie ankiety rządowej o kosztach produkcji przemysłowej w Polsce.

Art. 1. W celu zbadania kosztów produkcji przemysłowej w Polsce, zostaje utworzony rządowy komitet ankiety pod przewodnictwem ministrów Przemysłu i Handlu oraz Pracy i Opieki Społecznej w składzie następującym:

po jednym przedstawicielu Ministrów Przemysłu i Handlu, Pracy

i Opieki Społecznej, Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych;

5-ciu przedstawicieli robotniczych i pracowniczych związków zawodowych;

5-ciu przedstawicieli organizacji pracodawców przemysłowych:

rzeczoznawców, powołanych przez Radę Ministrów na wniosek Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Pracy i Opieki Społecznej w liczbie ustalonej przez Radę Ministrów.

Art. 2. Komitet ankiety ma prawo w zakresie swego działania do zaprzysięgania zeznań zarówno kierowników poszczególnych przedsiębiorstw, jak świadków i rzeczoznawców, powołanych z poza swego grona, sprowadzania osób, których zeznania uzna za niezbędne, pod przymusem, wglądania do ksiąg poszczególnych przedsiębiorstw i organizacji związkowych w przemyśle, a także delegowania tych praw swoich komisjom lub wyznaczonym delegatom.

Art. 3. Wszystkie posiedzenia komitetu ankiety są publiczne. Z każdego posiedzenia sporządzony będzie protokół, podawany do wiadomości publicznej. Nikt nie może być karany ani pociągany do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdania z posiedzeń Komitetu ankiety.

Art. 4. Władze administracyjne obowiązane są spełniać polecenia Komitetu ankiety, względnie jego przewodniczących, w zakresie uprawnień, określonych w art. 2 ustawy niniejszej.

Art. 5. Do osób, składających po zaprzysiężeniu fałszywe zeznania wobec Komitetu ankiety, stosowane będą przepisy karne o składaniu fałszywych zeznań i krzywoprzysięstwie.

Art. 6. Rzeczoznawcy, powołani do składu Komitetu Ankiety otrzymują wynagrodzenie w wysokości, ustalonej przez Radę Ministrów.

Art. 7. Ministerja Przem. i Handlu oraz Pracy i Op. Społ. delegują odpowiednią ilość urzędników i sił kancelaryjnych dla zorganizowania i prowadzenia biurowości Komitetu ankiety.

Art. 8. Regulamin wewnętrzny Komitetu ankiety ustala Rada Ministrów na wniosek jego przewodniczących.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrom Przem. i Handlu oraz Pracy i Op. Społ.

Wyszło z druku

Sprawozdanie z XX Kongresu Partii.

Na treść sprawozdania składają się: 1) Sprawozdanie C. K. W. 2) Sprawozdanie Z. P. P. S. 3) Sprawozdanie z obrad Kongresu. 4) Uchwały Kongresu. 5) Statut Organizacyjny.

Cena 2 złote.

Zamówienia należy kierować do Księgarni Robotniczej Warecka 9, Warszawa. Przy zamówieniu większej ilości egz. udziela się 20% rabatu.

Tow. Barlicki desygnowany do Rządu.

Wczoraj wieczorem odbyło się pod przewodnictwem tow. Barlickiego posiedzenie Z. P. P. S. Sytuację polityczną referowali tow. tow. Perl i Niedziałkowski. W dyskusji zabierali głos liczni mówcy.

Podnoszono z całym naciskiem szereg postulatów których przeprowadzenie w czasie najbliższym jest konieczne, jeżeli Rząd koalicyjny ma spełnić swoje zadanie. Wśród postulatów tych wymienimy przede wszystkim konieczność niezwłocznego wynalezienia funduszy na ruch budowlany i roboty publiczne, przytem wskazano zarazem

sposoby, mogące ułatwić sfinansowanie robót, między innymi opodatkowanie przedmiotów luksusowych, biletów kolejowych I i II kl. i t. p.; wymienimy dalej sprawę podatku majątkowego, zwiększenie zapomóg dla bezrobotnych w pieniądzu i w naturze, konieczność energicznej i publicznej walki z nadużyciami.

Postulaty zostały przez Z. P. P. S. zaakceptowane i zostaną przedstawione Rządowi w formie kategorycznej.

Do Rządu Z. P. P. S. delegował ze swego ramienia tow. *Norberta Barlickiego*.

Śladem Łodzi Robotniczej — Warszawa.

Żądanie rozwiązania Warszawskiej Rady Miejskiej.

Na posiedzeniu sejmowej komisji administracyjnej wywiązała się żywa dyskusja nad wnioskami PPS i NPR, dotyczących rozwiązania rady miejskiej w Warszawie. Pierwszy zabrał głos tow. pos. Jaworowski, referując wniosek PPS. Stwierdza on, że rada miejska urzęduje już siódmy rok, listy wyborcze są już wyczerpane, pozbawione następców, skład rady niekompletny, a obecnie rada miejska nie odpowiada nastrojom społeczeństwa ani stosunkowi sił stronnictw. Z tych względów PPS domaga się rozwiązania rady miejskiej i stawia następujący wniosek: „Sejm wzywa rząd, aby wystąpił do prezydenta Rzeczypospolitej o rozwiązanie warszawskiej rady miejskiej i dokonanie nowych wyborów na zasadzie

ordynacji wyborczej, obowiązującej w myśl dekretu o samorządzie z 1918 r.“

Obecny na posiedzeniu minister spraw wewnętrznych Raczkiewicz oświadczył, że uznaje konieczność przeprowadzenia wyborów, jednakże stwierdza, że rada miejska nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Istnieje wprawdzie groźba zdekompletowania jej, ale to jest dopiero kwestja przyszłości. Oświadcza wreszcie, że nowe wybory powinny się odbyć jednocześnie wszędzie, do wszystkich rad gminnych i prosi o odrzucenie wniosku tow. Jaworowskiego.

W głosowaniu wnioski PPS i NPR zostały odrzucone przeciw głosom przedstawicieli PPS, NPR, Wyzwolenia i Białorusinów.

Krwawe rozruchy bezrobotnych w Kaliszu.

Okolo 30 osób rannych.

W dniu 8 b. m. przed Magistratem m. Kalisza zebrał się tłum bezrobotnych, żądając wypłacenia zapomóg oraz pracy. Wobec zdecydowanej i groźnej postawy tłum, zażądano pomocy policji, jednakże tłum wtargnął do Magistratu przerywając połączenie telefoniczne i demolując urządzenie biura. Prezydent miasta został ranny jak również kilku funkcjonariuszy policji. W wyniku powyższego zażądano dalszych posiłków policyjnych, które tłum obrzucił kamieniami. Padły strzały i zawezwano pomocy wojska, które w sile 1 batalionu przybyło na miejsce rozruchów. Wojsko nie zrobiło użytku z broni palnej, natomiast z nasadzonymi na karabiny bagnietami usiłowało tłum rozprószyć. Wywiązała się walka, w wyniku której okolo 30 osób zostało rannych. Z policji zaś kilka osób. Zastępca starosty zbiegł przez okno.

KOMUNIKAT URZĘDOWY.

Warszawa 9-2 (pat)

Dzisiaj o godz. 11 przed południem przed gmachem Magistratu w Kaliszu

zaczął się gromadzić tłum bezrobotnych, żądając pracy. Pomimo zapewnień ze strony przedstawicieli zarządu miejskiego że kwestja pracy wkrótce zostanie rozstrzygnięta, tłum przez czas dłuższy nie rozchodził się, a podburzany przez agitatorów, wdarł się do Magistratu i zaczął demolować biuro. Pobito prezydenta Kalisza Szarasa oraz rzucono się na policję. Policję zaatakowano kamieniami, usiłując rozbroić poszczególnych funkcjonariuszy, przyczem ze strony policji został ranny asystant Początek oraz trzech posterunkowców. Uszczuplony ze wszystkich stron komuny oddział policji w ochronie życia użył broni palnej,

raniąc z pośród tłumy 5 osób.

Jednemu z policjantów zrabowano rewolwer. Do pomocy policji wezwano wojsko.

Na miejsce zajęć wyjechał wojewoda łódzki p. Darowski z naczelnikiem wydziału bezpieczeństwa, oraz z rozkazu ministrów spraw wewnętrznych — zastępcą komendanta głównej policji państwowej nadinspektor Wardęski.

Dnia 21 b. m. odbędzie się w Łodzi — w sali RADY MIEJSKIEJ

Ogólna Konferencja członków P. P. S.

z porządkiem dziennym:

Obecna sytuacja polityczna

Referenci: tow. tow. B. ZEMIEŃSKI i M. NIEDZIAŁKOWSKI.

Wstęp mają towarzyski i towarzysze, którzy opłacili podatek partyjny do końca stycznia b. r.

Ł. O. K. R. P. P. S.

